

Yttrande

Dnr S2026/01273
Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 15:e oktober 2026

En åldersgräns för barns tillgång till sociala medier (SOU 2026:35)

Sammanfattande synpunkter

Svensk biblioteksförning är enig med utredaren om att barn behöver skyddas särskilt även på nätet, i enlighet med FN:s konvention för barnets rättigheter. Det ska balanseras mot barnets rätt till information och privatliv enligt samma konvention. Om en åldersgräns införs bör det parallellt ske en skärpning av kraven gentemot plattformarna. Det kan enligt vår bedömning endast göras på internationell nivå och föreningen anser därför att utredningens förslag om en nationell åldersgräns på 15 år inte bör genomföras, i stället bör Sverige verka inom EU för säker användning och anpassa lagstiftningen efter kommande EU-direktiv.

Svensk biblioteksförning vill särskilt framhålla att:

- tillräckliga resurser ska tillsättas för att stärka barns och ungas medie- och informationskunnighet för säker användning av internet, bland annat via verksamheten inom skolbibliotek och folkbibliotek
- Sverige inte bör ha en åldersgräns som skiljer sig från den som beslutas inom EU
- bibliotekens personal inte kan hållas ansvariga för barns och ungas användning av bibliotekets datorer

Allmänt

Motstridiga rättigheter

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska alla personer under 18 år tillförsäkras ett nödvändigt skydd och att i alla beslut ska i första hand beaktas det som bedöms vara barnets bästa. Detta ska bland annat vägas mot barnets rätt till informationsfrihet och rätt till privatliv. I fallet med åldersgränser är detta en svår avvägning där föreningen inte har ett givet svar. Svensk biblioteksförning vill framför allt stärka barnens förmåga till säker användning av internet genom att stärka deras medie- och informationskunnighet.

Sedan 2025 tydliggörs skolbibliotekens och därmed skolbibliotekariens roll i detta arbete. (Skollagen 24b §) Även folkbiblioteken arbetar med medie- och informationskunnighet bland annat i samverkan med barnhälsovården för att stärka föräldrars kunskaper på området. För att arbetet ska bli tillräckligt kraftfullt behöver biblioteken tillräcklig finansiering.

EU-reglering

Det arbete som görs inom EU för att barn ska skyddas på internet och för att plattformarna ska leva upp till sitt ansvar är mycket positivt. Därför anser Svensk biblioteksforening att Sverige i stället för att införa en egen åldersgräns bör avvakta tills det är klart hur detta är tänkt att regleras inom EU.

Definitionen av sociala medier

Svensk biblioteksforening anser att utredningens definition av sociala medier inte är tillräckligt tydlig. Internet utvecklas ständigt och nya former av interaktion och möjliga kontaktytor tillkommer. Det gäller inte minst spel, som i förslaget undantas åldersgränsen. Det är bättre att avvakta en EU-reglering även för en tydligare definition av vilka onlineplattformar som berörs.

Effekten av åldersgränser

I länder där åldersgränser införts har unga kunnat runda begränsningen genom att uppge en osann ålder vid registrering. Det gör arbetet inom EU med tydliga krav på plattformarna än viktigare, så att ansvaret för barns trygghet på nätet inte enbart förläggs till föräldrarna.

Biblioteken och åldersgränser

Många folkbibliotek har de senaste åren utifrån FN:s deklaration om barnets rättigheter tagit fram en 13-årsgräns för när biblioteken inte längre efterfrågar föräldrarnas underskrift för möjligheten att få ett lånekort. Barnens rätt till information ses här tungt vägande. Den åldersgränsen är bland annat inspirerad av vårdens 13-årsgräns för patienters rätt att läsa den egna journalen. Därför är den 13-årsgräns som nämnts från EU-håll närmare bibliotekens verksamhet än en 15-årsgräns.

Det bör också nämnas att bibliotekssekretessen gör att bibliotekens personal inte kan hållas ansvariga för hur barn och unga använder bibliotekets datorer.

I detta ärende har Svensk biblioteksforenings generalsekreterare Silvia Ernhagen beslutat. Jenny Nilsson har varit föredragande.